

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 2. De Substitutione pupillari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

adeoque substitutio. *L. post aditam 5. C. de impub. & aliis Substit.* quod procedit etiam per bonorum possessionem, sic Haun. *tom. 2. tr. 7. n. 21.* sed intellige, si non negligat, etiam post aditam hereditatem intra annum exequi voluntatem defuncti; secus enim per leges hereditate privatur: exspirat 2. *Si substitutus moriatur ante Institutum*, nimirum antequam conditio substitutionis expleatur, ut notat Haun. *tom. 2. tr. 7.* ubi recte docet, *spem non transmitti ad heredes*, vel ante aditam ab ipso hereditatem. Et tali casu Substitutus nullum jus ad heredes suos transmittit *L. unica. §. in novissimo C. de caduc. toll.* ratio hujus est, quia jus, quod necdum habuit defunctus, nisi in spe, & quod in bonis ejus non fuit, non potest transmitti ad heredes illius; hinc quando dicitur: *venditio rei aliena non valet*; *scilicet* cum distinct. non valet, *quoad hoc*, ut venditor in emptorem transferat rei dominium, vel in præjudicium veri Domini, C. ut emptor *licite possideat*, vel in præjudicium venditoris pro casu evictionis N. Sichard. in *l. 3. C. tit. 33. l. 3.* nemo enim plus juris ad alterum transferre potest, quam ipse habeat, *L. Nemo. ff. de reg. jur.* & hereditas non adita ab instituto potuit deferri substituto præmortuo; sic Molina *tr. 2. D. 183. à n. 7.* & ideo recte docet Cardinalis de Lugo *Consil. l. 4. d. 4. n. 2.* quod Societas prætere non possit hereditatem ab intestato, nomine Professi, qui ante Professionem omnia sua jura cessit Collegio, contra Castropal. *tom. 3. tr. 16. D. 1. p. 18.* sine; jura primo contingat, post professionem.

Not. 3. Quando autem propter verborum ambiguitatem, vel obscuritatem dubium est, an substitutio sit directa, vel indirecta, præsumendam esse directam *c. 1. de testam. in 6.* Si Testator Instituto alium substituat *expresse in eventum*, quod institutus non sit hæres *ex capite impotentia* substitutio non extenditur, si hæres non sit *ex capite voluntatis*; nece contra, ut constat ex *L. 101. ff. de condit. & demonstr.* Nam in conditionibus testamentorum, voluntatem potius, quam verba considerari oportet, ut ibid. dicitur; si autem Testator non expressit, quod substitutionem faciat in eventum, quod institutus non sit hæres, ex uno prædictorum capitum, substitutio intelligitur ex quocunque illorum contingat, eum heredem non esse, sic Haunoldus *tom. 2. tr. 7. n. 15.*

§. 2. De Substitutione pupillari.

Altera species substitutionis est substitutio pupillaris, cuius definitionem regulam *n. 2005.* dicitur enim substitutio directa, & simplex, qua testator impuberi, in ipsius potestate constituto, neque per ipsius mortem in alterius potestatem transituro, heredem substituit, qui impuberi ipsi sit hæres, si in annis impubertatis decedat, *L. 2. ff. h. t.* Nota autem, quod Pater, hanc substitutionem facere debeat in suo testamento; quo fit, ut in suo testamento, etiam faciat testamentum impuberis in sua potestate constituti, ut habetur initio Instit. de substitutione pupill. & *L. 2. ff. eod.* *Not. 2.* quod Mater non possit pupillariter substituire, cum careat potestate patria in liberos, nam ad valorem talis substitutionis requiritur, ut ille, cui quis pupillariter substituitur, tempore mortis patris sit in potestate Testatoris, vel saltem sit posthumus existens in utero Matris, si enim sublata est patria potestas, evanescit substitutio, *L. 41. §. 2. ff. h. t.* *Not. 3.* tale testamentum paternum cum substitutione pupillari, quandoque vocari tantum *unum*, *L. 20. ff. de pupill. substit.* quandoque *duplex testamentum*, alterum *Patris*, alterum, *fili*, tanquam si ipse filius heredem instituisset, *§. 2. Instit. h. t.* quo casu, si filius, hæres à Patre scriptus cum pupillari substitutione, patre mortuo non fiat hæres, substitutus sit hæres Patris; si filius fiat hæres, sed moritur ante pubertatem, substitutus sit hæres filii, Instit. de pupill. substit. & *L. 2. ff. eod.* *Not. 5.* Cum dicitur, corruente testamento Patris, corruere etiam testamentum filii impuberis in eo contentum, debere intelligi, si illud corruat ex defectu solemnitatis, non autem, si ex alio capite, ut videri potest apud Haunold. *tom. 2. tr. 7. n. 59.*

Not. 6. per pupillarem substitutionem expressam, cum institutus obit ante pubertatem, excludi Matrem, & omnes ascendentes per lineam maternam, etiam quoad legitimam, quam alioquin filius eis relinquere teneretur, & succedere substitutum, quamvis extraneum, ita Pirhing. de testam. 66. ex c. si Pater, 1. de Testam. in 6. *L. Lucius 45. ff. de vulg. & pupill. substit. L. Precibus 8. C. de Impuberib. & aliis substit. L. Papinianus 8. ff. de inoffic. Testam.* & hoc procedit quoad omnia, undecunque acquisita. Ex hoc *nota 7.* quod, cum impuberes, sibi testamentum facere nequeant, possunt

sint sibi hoc factum à Patre, in cuius potestate sunt, adeoque Patrem illorum loco posse testari perinde, ac si ipsi testati fuissent, si eorum testamentum à Patre fiat, ut dictum est prout colligitur ex princ. Instit. de pupill. substit. & L. 1. ac 2. ff. de vulg. & pupill. Molina D. 182. n. 10.

2230 *Not. 8.* Si Pater in testamento minus solenni (non tamen nullo ex causa præteritionis, aut illegitimæ præteritionis) habente tamen omnia, quæ sufficiunt ad testamentum inter liberos, faciat ejusmodi substitutionem, valere substitutionem pupillarem, si substitutus sit de familia; non autem si sit extraneus; colligitur ex L. hac consultissima §. Ex imperfecto. C. de testam. *Not. 9.* ad substitutionem pupillarem jure antiquo requiri, ut ille, cui alius substituitur, hæres institueretur, ut habetur L. 2. ff. h. t. sed jure novo authenticorum, pupillariter substitui posse filio impuberi, etiamsi esset præteritus, aut non legitime ex hæredatus; imò licet testamentum corruat, eo, quod filius sit præteritus, quod etiam habetur l. 3. §. fin. de Test. V. Haunold. cit. tom. 2. tr. 7. n. 59.

2231 *Not. 10.* posse substitui pupillariter omnibus liberis in patria potestate constitutis, qui sunt naturales, & legitimi: non solum primi, sed etiam ulterioris gradus; 2. in posthumis per L. 2. ff. h. t. 3. etiam legitimis tantum, nimirum arrogatis, & adoptatis, qui transeunt in potestatem adoptantis L. 10. §. 6. ff. eod. sed probabilis, solum quoad bona, quæ habet ab arrogante, vel adoptante; secus tamen est, quoad filios naturales tantum, nisi sint legitimi voluntate Patris, quia non sunt in patria potestate; Haunoldus cit. tom. 2. tr. 7. n. 60.

2232 *Not. 11.* primum, & valde æstimabilem effectum esse, quod substitutio pupillaris expressa contineat tacitam vulgarem, & e contra, expressa vulgaris, contineat tacitam pupillarem, per se loquendo, juxta L. 4. ff. de subst. pupill. alter effectus est, quod per illam succedat substitutus pupillo, ante pubertatem mortuo, in omnibus bonis ipsi, sive à Patre, sive à Matre, aut à Conjugatis, aut aliunde acquisitis, quasi ab ipso institutus esset; in princ. Inst. de subst. pupill. & L. 10. §. ad Substitutos, ff. eod.

2233 *Not. 12.* hanc substitutionem finiri 1. adveniente pubertate, hoc est, completo anno 14. in masculo, & 12. in foeminis, §. Mascululo, Instit. de pupill. substit. nam annus ultimus, quo pubertas adepta dicitur, debet

esse completus, L. 5. ff. qui testam. Controversum tamen est, an adveniente pubertate expiret unà cum substitutione pupillari, etiam tacita vulgaris comprehensa in vulgari, ut dictum est superius. De hoc videri potest Pirhing de Testam. à n. 68. Haunoldus tom. 2. tract. 7. à n. 99. ubi is negativam, ut probabilior defendit ex præsumpta voluntate Testatoris. *Not. 13.* finiri 2. per emancipationem pupilli, per quam exit è patria potestate, in qua esse debet, non tantum tempore conditi testamenti, sed etiam mortis Testatoris Zoëlius in ff. de vulg. & pupillari substit. n. 57. ubi plures refert effectus. Circa hunc ultimum effectum quædam notatu digna sunt apud Haunold. tom. 2. de Just. tr. 7. à n. 54. præsertim pro casu, quo impuberes liberantur à patria potestate per professionem sui Patris in Religione.

§. 3. De substitutione exemplari.

2234 **T**ertia species est substitutio exemplaris, quæ, ut notavimus n. 2006. sic dicta est, quod sit introducta ad exemplum pupillaris, ob id, quasi pupillaris vocari solita, & describitur substitutio simplex, & directa, per quam Pater, vel Mater, aut alius ex ascendentibus, liberis furiosis, mente captis, hæres substituitur L. 9. C. de Impub. substit. & §. 1. Instit. de pupillar. substit. Communior tamen affirmat de furiosis; de prodigis autem secus est, quia non est vitium naturæ, sed voluntatis; de mutis, & surdis, esto idem affirmet Molina D. 182. alii negant, cum non sint simpliciter instabiles, L. discretis 10. C. qui testamentum facere poss. nisi à natura tales sint, ut vix à mente capris differre videantur.

2235 Præter hæc *not. 1.* Si Pater, & Mater divisim eidem diversos substituerent exemplariter, velle aliquos hæreditatem in bonis adventitiis inter substitutos dividendam; in reliquo, substitutum à Patre in paterna, & substitutum à Matre in materna bona debere succedere, sic Bartolus in L. 43. ff. h. t. esto alii putent eo casu prævalituram substantiationem à Patre factam. *Not. 2.* Si furiosus, vel amens non habet fratres, vel descendentes (nam hi, si essent, juxta cit. L. 9. illi exemplariter substituendi forent) illi à Patre substitui debere Matrem, juxta Molinam cum Gomez; sed negari à Wadingo, & Covarruv. quia hoc in cit. LL. Imperator non jubet, & quia exemplaris substitutio imitatur pupillarem, illis exceptis;